

Šifra učenca/učenke:

Državni izpitni center

NAKNADNI ROK

Četrtek, 31. maja 2007 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki: učenec/učenka prinese s seboj modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik. Učenec/učenka dobi en obrazec za točkovanje.

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

ob koncu 3. obdobja

NAVODILA UČENCU/UČENKI

Natančno preberi uvodna navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na obrazec za točkovanje.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo, na kateri sta obe izhodiščni besedili.

Piši čitljivo in s pisanimi črkami. Če naloga zahteva izpis, ne smeš spreminjati ničesar -- ne začetnic, ne oblike besed, ne besednega reda, ničesar ne smeš dodati ali izpustiti.

Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in ga napiši na novo. Ne uporablaj korekturnih sredstev.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič (0) točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, ampak začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni kasneje. Na koncu svoje odgovore še enkrat preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti.

Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 20 strani, od tega 5 praznih.

PRAZNA STRAN

PRILOGA

I. DEL

Maček prave sorte

kaj lutkovna predstava **To je Ernest**, narejena po istoimenski slikanici Mojce Osojnik
kdo lutkovno gledališče Nebo v sodelovanju z Osojnikovo
kdaj in kje v soboto, 21. januarja, ob 15. in 17. uri v Cankarjevem domu v Ljubljani
zakaj ker otroška domišljija ob skupnih dogodivščinah deklice Ane in mačka Ernesta dobi krila

- 1 Člani lutkovnega gledališča Nebo ustvarjajo svoje predstave z različnimi ustvarjalci in v različnih koprodukcijah. Predstav se lotevajo na samosvoj in poetičen način. Nase so opozorili že s prvencem, lutkovno predstavo za odrasle Soba.
- 2 Predstava To je Ernest je nastala konec minulega leta in temelji na istoimenski slikanici slikarke in ilustratorke Mojce Osojnik. Govori o skupnih pripetljivih deklice Ane in mačka Ernesta, ki ga je Anin oče nekega nevihtnega večera našel v smeteh premočenega in prestrašenega. Med deklico in mačkom se je takoj zgodila ljubezen na prvi pogled in kmalu sta postala nerazdružljiva. Ernest Ano posnema v vsem, česar se loti, a na svoj zabaven mačji način. Skupaj plešeta, rišeta, muzicirata in gledata dolgočasne televizijske oddaje, Ana pa Ernestove mačje narave kljub temu ne more in tudi noče ukrotiti. Mačkon preži, lovi in napada vse, kar leta in kar hodi, najsi je to ptič ali očetova noga. Posebno veličastni so njegovi nočni pohodi, o katerih pa Ana ne ve nič. Ponočevanje in prepevanje s kolegi je kajpada mačja zadeva in ta deklicam ne pritiče. Vendar se Ernest vsako jutro znova vrača domov.
- 3 Prizorišče predstave je postavljeno v velik okenski okvir, ki je razdeljen na pet manjših odprtih. Te se izmenično odpirajo in ustvarjajo dinamičen ritem. V posameznem okencu se zgodi nov prizor iz zgodbe – tak način nas spominja na stripovsko in/ali filmsko kadriranje. Predstava s svojim živahnim ritmom, humornimi domislicami in ne preobsežnim besedilom otroke močno razvname in navduši.
- 4 Nazorna likovna podoba Mojce Osojnik in Andreja Štularja je narekovala veliko lutk različnih velikosti, izrazov in gibalnih možnosti. Animatorjema Petri Stare in Andreju Štularju je pod režijskim vodstvom Andreja Adamka in ob glasbi Andreja Žiberta uspelo ujeti Ernestove in Anine vsakodnevne vragolije.

Nina Kokelj

(Prirejeno po časopisu Nedelo, 15. januarja 2006.)

II. DEL

Miško Kranjec

Zgodba o hvaležnosti

- 1 Ko sem Minko vprašal, koliko je stara, mi je rekla tiho:
»Šestdeset jih bom, gospod.«
- 2 Če bi mi rekla, da jih ima štirideset, dvajset ali celo samo deset, bi ravno tako verjel. Ker je rekla, da jih ima šestdeset, se mi je zdelo, da njen obraz zares kaže natanko toliko. Ampak zunanja podoba ne more ničesar spremeniti, njena duša je ostala v nečem nedotaknjena, otroško preprosta in čista.
- 3 Revna, še otrok, je tistega dne, ko so ji pokopali mater, povezala svoje stvari in se z materino sestro, Čotovo mamo, napotila na njen dom. Čotova hiša je bila sila bogata, v njej ni manjkalo ničesar razen sreče: te pa je bilo čedalje manj. Najprej jo je zapravljajl oče, ko pa je starejši sin odraščal, mu je na moč pomagal. Mlajši, ki vsega tega ni mogel več gledati, je odšel drugam v službo, kasneje se je tudi hči poročila, še v pravem času.
- 4 Minka je teti prvi dan rekla mama in tako je ostalo do današnjega dne.
- 5 Čotovi so potrebovali pomoč. Oče je bil mesar v večjem kraju v dolini, imeli so še žago in mnogo zemlje. Čot je bil tudi lovec in sploh ugleden človek daleč naokoli.
- 6 Minka je opravila samo osnovno šolo. Naučila se je pisati, brati in računati. Računanje in pisanje ji je prišlo zelo prav, ko je v mesnici pomagala prodajati meso. Branje je potrebovala za molitvenik in za Mohorjeve povesti. Vsega drugega, celo višjega šolskega znanja Minka ni potrebovala. Bila je vendar sirota in morala je ostati hvaležna hiši, ki jo je siroto sprejela za svojo. Hvaležna pa se je lahko izkazala samo tako, da je za vso hišo garala vse svoje življenje. Bogatini so vedno najboljši vzgojitelji revnih otrok: nikdar jih ne razvadijo, v srce pa jim nenehno vsajajo čut hvaležnosti in ponižnosti.
- 7 Na vsem lepem se je Minka začela razvijati v čedno dekle, tudi se je začela oblačiti, da je bilo kaj. Že so se oglašali fantje in se ji vsiljevali v srce, že se je tudi njeno srce vnemalo za tega in onega, ne da bi se v mladostnem razburjenju moglo do kraja odločiti. Bilo pa je čisto prav, da se ni preveč vnelo in odločilo. Zakaj vselej, kadar je Minka že bila na tem, da bi komu dala besedo, z besedo pa tudi svoje srce, je bilo pri hiši kaj narobe; že si je morala priklicati v srce hvaležnost do svoje tete, ki jo je bila siroto vzela k sebi, priklicala si je v misel hvaležnost do hiše, ki je tako lepo skrbela zanjo, nazadnje pa se je že kar trdo pokarala in si dejala: »Grda avša sem, ker bolj mislim nase kakor nanje, ki so mi bili dobri. Kako grdo bi bilo, če bi jih pustila v nesreči. Mlada sem še, lahko počakam, da se kaj spremeni.«
- 8 Leta so šla, pri hiši je postajalo iz dneva v dan huje. »Mama« ni mogla več vzdržati, povezala je svoje najnujnejše stvari in odšla v gore k svoji sestrični, na Franovo.
- 9 Minka je nekaj časa še ostala v dolini, da bi reševala Čota in njihovo propadajočo domačijo. Ni mogla rešiti ničesar in vzdržala ni predolgo. Odšla je za svojo »mamo« v gore.

(Odlomek.)

(M. Kranjec, Mesec je doma na Bladovici, Mladinska knjiga, Ljubljana 1958.)

I. DEL

Naloge se navezujejo na besedilo *Maček prave sorte*.

Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naslednje naloge.

1. **Kaj je besedilo *Maček prave sorte*?** Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Spored gledaliških predstav v Cankarjevem domu.
- B Knjiga avtorice Mojce Osojnik.
- C Poročilo o januarskih kulturnih prireditvah v Ljubljani.
- Č Ocena ene od lutkovnih predstav gledališča Nebo.

	1
--	---

2. **Kdo je napisal besedilo *Maček prave sorte*?** Dopolni poved z imenom in priimkom v pravilnem sklonu.

Besedilo je delo novinarke _____.

	1
--	---

3. **Komu je namenjeno besedilo *Maček prave sorte*?** Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Bralcem časopisa Nedelo.
- B Samo ljubiteljem lutkovnih predstav.
- C Deklici Ani in mačku Ernestu.
- Č Udeležencem prireditev v Cankarjevem domu.

	1
--	---

4. V vsaki povedi podčrtaj pravilno trditev o izhodiščnem besedilu.

Besedilo *Maček prave sorte* je objektivno / subjektivno.

Besedilo *Maček prave sorte* je umetnostno / neumetnostno.

	2
--	---

5. Kaj je predstavljeno v 2. in kaj v 3. odstavku izhodiščnega besedila? Na vsako črtico napiši ustrezno črko iz desnega stolpca.

_____ 2. odstavek	A	Način postavitve predstave o mačku Ernestu in deklici Ani.
_____ 3. odstavek	B	Vsebina predstave To je Ernest.
	C	Prva predstava lutkovnega gledališča Nebo.
	Č	Kdaj in kje bo predstava uprizorjena.

	2
--	---

6. Kdo so ustvarjalci lutkovne predstave, o kateri govori besedilo? Dopolni poved z imeni in priimki v pravih sklonih.

Predstavo sta oblikovala animatorja _____ in
 _____ skupaj z režiserjem _____
 in avtorjem glasbe _____.

	2
--	---

7. Kako je v besedilu še poimenovan maček Ernest? Iz 2. odstavka **izpiši** slogovno/stilno zaznamovano sopomenko za besedo *maček*. Napiši jo na črto.

	1
--	---

8. Kako je v izhodiščnem besedilu predstavljen odnos med mačkom Ernestom in deklico Ano?

Če je trditev pravilna, obkroži DA.

Če trditev ni pravilna, obkroži NE.

Ana si zelo prizadeva prevzgojiti svojega mačka. DA NE

Ernest in Ana vse počneta skupaj. DA NE

Ana pozna vse mačje skrivnosti. DA NE

Zaradi Ane Ernest ves čas ostaja doma. DA NE

	2
--	---

9. Iz imen Ana in Ernest tvori svojilna pridevnika. V poved ju vstavi tako, da bo smiselna.

Ana je bila navdušena nad (*Ernest*) _____ norčijami, oče pa

z (*Ana*) _____ ravnanjem ni bil preveč zadovoljen.

	2
--	---

10. Zakaj je beseda *Nebo* v besedilu napisana z veliko začetnico? Odgovor napiši na črto.

	1
--	---

11. Oblikuj poved, v kateri bo smiselno uporabljena beseda *nebo*, napisana z malo začetnico. Poved napiši na črto.

	2
--	---

12. Kaj v izhodiščnem besedilu (2. odstavek) pomenijo navedene besede? Na vsako črtico napiši ustrezno številko.

___ leta	1	začne delati
___ pritiče	2	pripada komu
___ se loti	3	se premika po zraku
___ preži	4	je primerno/se spodobi
	5	hitro hodi/teče
	6	čaka v zasedi

	2
--	---

13. Vprašaj se po podčrtanih besedah v navedeni povedi. Vsako vprašalnico napiši na črto pod besedo.

Prizorišče predstave je postavljeno v velik okenski okvir, ki je razdeljen na pet manjših odprtin.

	2
--	---

14. Preberi naslednjo poved.

Te se izmenično odpirajo in ustvarjajo dinamičen ritem.

a) **Kaj je podčrtana beseda?** Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Zaimek.
- B Števnik.
- C Samostalnik.
- Č Glagol.

b) **Na katero besedo v 3. odstavku izhodiščnega besedila se nanaša podčrtana beseda?** Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Na prizorišče.
- B Na odprtine.
- C Na predstavo.
- Č Na okenski okvir.

	2
--	---

15. Preberi naslednjo poved.

Vendar se Ernest vsako jutro znova vrača domov.

a) **Iz povedi izpiši glagol.** Napiši ga na črto.

b) **Navedeno poved preoblikuj tako, da glagol spremeniš v dovršnik.** Spremenjeno poved v celoti napiši na črto.

	2
--	---

16. Navedeni zapis z začetka izhodiščnega besedila popravi tako, da nastaneta dve pravopisno pravilni povedi (napiši začetnici in ločili).

zakaj ker otroška domišljija ob skupnih dogodivščinah deklice Ane in mačka Ernesta dobi krila

	1
--	---

17. Koliko stavkov je v navedeni povedi? Odgovor napiši na črto.

Nazorna likovna podoba Mojce Osojnik in Andreja Štularja je narekovala veliko lutk raznih velikosti, izrazov in gibalnih možnosti.

	1
--	---

18. Dopolni poved z ustreznim zaimkom. Izberi med zaimkoma *svoj* in *njen*.

Avtorica je v izhodiščnem besedilu napisala _____ mnenje o predstavi.

	1
--	---

19. Preberi naslednjo poved.

Predstav se lotevajo na samosvoj in poetičen način.

- a) Vprašaj se po obkroženem stavčnem členu. Vprašanje napiši na črto.

- b) Kateri stavčni člen je obkrožen? Dopolni poved.

Podčrtan je _____.

	2
--	---

20. Predstavljaljaj si, da si Tine/Tina Novak, član/-ica gledališkega krožka na Osnovni šoli Cirila Kosmača, Oljčna pot 24, 6330 Piran. Člani krožka ste si v Cankarjevem domu ogledali predstavo To je Ernest in se po predstavi pogovarjali z ustvarjalci. Lutkovnemu gledališču Nebo napiši v imenu krožka zahvalo. Naslov gledališča je Valjavčeva 3, 4000 Kranj.

A:

	2
--	---

B:

	2
--	---

C:

	2
--	---

II. DEL**Naloge se navezujejo na besedilo Miška Kranjca *Zgodba o hvaležnosti*.**

Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naslednje naloge.

1. O čem predvsem govori izhodiščno besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A O Minkinih bogatih sorodnikih.
- B O prepirih v Čotovi družini.
- C O Minkinem šolanju.
- Č O vzrokih za Minkino zapravljeno osebno srečo.

	1
--	---

2. Kako je pripovedovalec sprejel Minkin odgovor na vprašanje, koliko je stara? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Verjel ji je, kljub temu da ji glede na njeno zunanjo podobo ne bi prisodil toliko let.
- B Verjel ji je, čeprav bi ji zaradi njene otroške duše lahko prisodil tudi le malo let.
- C Verjel ji je, ker se mu je zdelo, da sta njena duševnost in zunanja podoba usklajeni z leti.
- Č Verjel ji je, kajti težko življenje je zelo zaznamovalo njeno zunanost.

	1
--	---

3. Ali so trditve o Čotovi družini pravilne ali ne?

Če je trditev pravilna, obkroži DA.

Če trditev ni pravilna, obkroži NE.

Pri Čotovih je zaradi bogastva vladalo zadovoljstvo. DA NE

V družini so se rodili trije otroci. DA NE

Gospodar je bil v domačem kraju cenjen in spoštovan. DA NE

Čotova žena in otroci so ostali na posestvu tako dolgo kot Minka. DA NE

	2
--	---

4. **Kaj je bila Čotova mama Minki?** Dopolni poved.

Bila je njena _____.

	1
--	---

5. **Zakaj je Minka opravila samo osnovno šolo?** Iz 6. odstavka izpiši poved, v kateri je to povedano.

	1
--	---

6. **Minka je bila prepričana, da mora biti popolnoma predana Čotovi družini. Zakaj je razmišljala tako?** Odgovor v povedi napiši na črto.

	2
--	---

7. a) **Kako je Minka izkazovala Čotovim svojo hvaležnost?** Obkroži napiši na črto.

- b) **S čim se je Minka vedno znova prepričevala, da se mora odreči ljubezni (7. odstavek)?** Odgovori v eni povedi in vanjo vključi dva razloga za njeno ravnanje.

	3
--	---

8. a) **Kdo pripoveduje zgodbo?** Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Moška oseba iz Čotove družine.
- B Ženska oseba iz Čotove družine.
- C Moški, ki ni član družine.
- Č Ženska, ki ni članica družine.

b) **Ali je pripovedovalec udeleženec ali opazovalec dogajanja v Čotovi družini?**
Podčrtaj pravičen odgovor.

udeleženec dogajanja v Čotovi družini / opazovalec dogajanja v Čotovi družini

	2
--	---

9. **Kako v izhodiščnem besedilu poteka dogajanje?** Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Dogodki so razvrščeni tako, kot so si sledili v času.
- B Najprej je povedano to, kar se je zgodilo nazadnje.
- C Pripoved o Minkini mladosti večkrat preide v pripoved o njeni starosti.
- Č Dogodki so naključno pomešani.

	1
--	---

10. **Kaj je v 6. odstavku poimenovano z besedo *hiša*?** Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Kmečka domačija.
- B Čotova družina.
- C Družinska mesnica.
- Č Osnovna šola.

	1
--	---

11. Katero pesniško sredstvo je v izhodiščnem besedilu besedna zveza *srce se je vnelo*? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Okrasni pridevek.
- B Poosebitev.
- C Primera.
- Č Metafora.

	1
--	---

12. Kdo je avtor in kako je naslovljeno posamezno delo, napisano v levem stolpcu? Na vsako črtico napiši ustrezno črko in številko.

_____ Prvi slovenski knjigi	A Anton Tomaž Linhart	1	Poezije
_____ Prva slovenska gledališka igra	B Primož Trubar	2	Bobi
	C Ivan Cankar	3	Abecednik in Katekizem
	Č France Prešeren	4	Županova Micka

	2
--	---

13. Napiši besedilo, v katerem boš primerjal/primerjala književni osebi – Minko iz izhodiščnega besedila in Urško iz Povodnega moža.

1. Od nekdanj lepé so Ljubljanke slovele,
al' lepše od Urške biló ni nobene,
nobene očem biló bolj zaželêne
ob času nje cvetja dekleta ne žêne.
Ko najbolj iz zvezd je danica svetlà,
najlepša iz deklíc je Urška bilà.
2. Mnog'tere device, mnog'tere ženice
oko je na skrivnem solzé preliválo,
ker Urški srcé se je ljubega vdalo;
al' ljubih biló je nji vedno premalo.
Kar slišála moških okrog je slovet',
skušála jih v mreže razpete je ujet'.
3. Je znala obljudbit', je znala odreči
in biti priljudna in biti prevzetna,
mladen'če unemat', bit' staršim prijetna;
modrij in zvijač je bilà vseh umetna;
možake je dolgo vodila za nos,
ga stakne nazadnje, ki bil ji je kos.

V svoje besedilo vključi, katera je po tvojem mnenju

- temeljna podobnost med Minko in Urško ter
- bistvena razlika med njima.

Svoji trditvi utemelji in pri tem upoštevaj oba odlomka.

Napiši besedilo (ne piši odgovorov na vprašanja), v katerem bo največ 6 povedi.

A:

	4
--	---

B:

	2
--	---

SKUPNO ŠTEVILO TOČK I. IN II. DELA:

	60
--	----

PRAZNA STRAN

PRAZNA STRAN

PRAZNA STRAN

PRAZNA STRAN